

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (ďalej len „ministerstvo“), Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR predkladajú na rokovanie vlády SR iniciatívny materiál „Informácia o zámere podpísať Dohody Artemis (Artemis Accords) v mene Slovenskej republiky“, pričom vlastný materiál tvoria Dohody Artemis, t.j. Artemis Accords (ďalej len „Dohody“), v originálnom znení. Prílohou je ich znenie v slovenskom jazyku.

Dohody sú politickou iniciatívou Spojených štátov amerických (ďalej len „USA“), ku ktorým sa zo 193 štátov Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) pripojilo zatiaľ 39 štátov sveta, spolu s USA je ich 40.

Autori tohto dokumentu, ktorými sú Ministerstvo zahraničných vecí Spojených štátov amerických a americký Národný úrad pre letectvo a vesmír (ďalej len „NASA“), považujú Dohody za súbor princípov a akýsi kódex zodpovedného mierového prieskumu Mesiaca, Marsu a ďalších vesmírnych telies v rámci nimi pripravovaného vesmírneho programu Artemis z roku 2019, ktorého cieľom je pristáť na Mesiaci do roku 2025 a do konca desaťročia vytvoriť udržateľnú prítomnosť na Mesiaci s potenciálom vesmírnej misie aj na Mars. Na programe pod vedením NASA participujú aj ďalšie vesmírne agentúry členských štátov Európskej únie (ďalej len „EÚ“), Kanady a Japonska, ako aj mnohé súkromné spoločnosti. Programu Artemis sa tiež zúčastňuje, na základe platného zmluvného dokumentu, Európska vesmírna agentúra, ktorej pridruženým členom je aj Slovenská republika.

Princípy Dohôd sa snažia reflektovať podmienky 21. storočia, existenciu komerčných aktérov vo vesmírnej oblasti a technologický progres. Pre Slovenskú republiku Dohody predstavujú platformu na prehlbovanie spolupráce v oblasti vesmírneho výskumu, vývoja a priemyslu s USA, ako aj ďalšími zapojenými krajinami.

Medzi hlavné prínosy pristúpenia Slovenskej republiky k Dohodám patria:

1. preukázanie záväzku krajiny voči medzinárodnému spoločenstvu v oblasti bezpečného, udržateľného a transparentného využívania a prieskumu vesmíru;
2. pripojenie sa k aktívnemu spoločenstvu krajín, ktoré si spoločne vytýčili cestu bezpečného, zodpovedného a udržateľného prieskumu vesmíru;
3. budovanie kontaktov s partnerskými krajinami na najvyšších úrovniach vesmírnych programov a podporných ministerstiev.

Dohody budú podpísané ministrom školstva, výskumu, vývoja a mládeže na jeho zahraničnej pracovnej ceste do USA. Podpis Dohôd zo strany Slovenskej republiky nemá vplyv na záväzky vyplývajúce pre Slovenskú republiku z medzinárodného práva a práva EÚ.

Materiál nebol predmetom medzirezortného konania, nakoľko Dohody nie sú medzinárodnou zmluvou v zmysle článku 1 ods. 2 Pravidiel pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax schválených uznesením vlády SR č. 743 z 21. októbra 2009, sú politickou deklaráciou.